

ми имаше задача и с 50 невидими бебета, в която трябваше да се грижат за всички едновременно. Хаосът беше пълен, а момичетата трудно се справяха с цели 50 бебета. Чрез задачите се родиха образи и идеи, които сега са важна част от представлението. А два етажа над въздействащите изпълнения на актьорите също кипеше усилен и ценен труд. Екипът на театъра от художественото ателие изпълняваше проекта на Мариета Голомехова. Когато се качих за първи път, видях как правят огромната глава на Графинята, която лепяха част по част. В същото време, срещу тях на една от терасите асистентите – Николай Бозаджиев и Едуардо Планас, правеха калъп на бебе-кукла, а на простора имаше закачени силиконови отливки на части от тялото. Запитах се какво ли си мислят хората, които живеят отсреща. Между усиления труд на всеки един член на екипа, било то художествен, изпълнителен или административен постоянно, се включваха нови хора, които консултираха различни аспекти от процеса. Димитър Еленски, който от години пее в църковен

хор, се включи, за да научи актьорите на църковните песнопения. Сега всеки зрител може да чуе невероятния му глас в спектакъла. А когато дойде време за разучаването на играта „фараон“, се включи специалист в игрите на карти и ги научи на всички „хватки“, които използват крупията. Мисля си, че за работата на Веселка Кунчева е характерно, че никога не оставя нещата на случайността, никога няма нещо недоизяснено или непроверено. От мига, в който я видях да ръкомаха под авансцената на актьорите толкова пламенно и вдъхновяващо, вече не мога да я сравня с нищо друго освен с диригент, който знае кога да подготви първа цигулка и кога трябва да пусне виола. Тя никога не изпуска изпълнителите от око и в „концерта“, няма как да има фалшив момент. Тя е цяла вселена, когато твори, а дори репетициите за деня да са приключили, до нея винаги има тейфтер, в който да записва всичко, което е полезно за развитието на процеса. На нея постоянно и „хрумват“ идеи и дори в разпускащите разговори с актьорите и екипа се раждаха нови задачи за следващите дни.

„Пуф“, трябва да е пуф“ – каза веднъж Веселка Кунчева и оттогава всеки път се сещам през какви хубави моменти премина всеки един член на екипа, за да има „пуф“. Малко творци могат да се похвалят, че са преживяли толкова красив процес. Той е колкото ползотворен и обогатяващ, защото е лаборатория за човешки емоции, страсти и решения, но и те кара се усмихваш и забавляваш почти денонощно.

В описанието на представлението се казва: „Дама пика“ е спектакъл за спасението и проклятието, разкъсващата страст и фалшивото смирение.“

Аз казвам: „Дама пика“ бе процес, който стъпваше на стабилната основа на приятелството, професионализма и любовта към изкуството. Не знам дали сме се спасили, пречистили или смирили, но със сигурност сме се превърнали в по-добри хора.

Да си част от всичко това, значи да обичаш родилото се като свое. Сега към днешна дата спомените продължават да ме карат да се усмихвам, а представлението е част от мен. ■

Какво видях в една „лаборатория“

Светла Бенева

В случая не става дума за нещо непознато. Напротив! Вече е традиция в живота на Кукления театър в Стара Загора да организира и провежда срещи-лаборатории на своя състав и на желаещи отвън да се включат, в процес на изследване, на вглеждане, на опознаване на нещо ново в различните аспекти на творческата дейност. През 2016 година, от 25 септември до 10 октомври, IX международна творческа лаборатория-ателие с надслов „Срещу себе си“, направи опит да „прогледне“ в бездната материал, съдържащ се в живота и творчеството на Ф. М. Достоевски. И то от един смел и вече нашумял с успехите си екип с художествен ръководител режисьора Веселка Кунчева, драматурга Ина Божидарова, сценографа Мариета Голомехова, композитора Христо Намлиев, майстора на художественото осветление Ивайло Марков и поканения от Италия гост-

хореограф Алесандро Солима. Участваха 23-ма изпълнители и никой не се отказа докрай от усилията да опита нещо различно в театралния език, провокиран от познанията за човешката психика и по-точно „специфичността на славянската психика“, формулирана в изказа-цитат от Достоевски: „Човек е нещастен, защото не знае, че е щастлив, само за това“. Сценична среда на избраната от ателието тема в сценографията на Мариета Голомехова се оказа пепелта, образ „послеслов“ за изгарянето докрай в страстта, в пристрастяването, в пристъпите на болестта и лудостта, в бълнуването между съня и реалността, в процепта между престъплението и наказанието, между живота и смъртта – натрапчиви мотиви от живота и написаното от Достоевски.

Отпред и отзад на сцената – клони и пънове от дървета, събрани и обгорени в местност, из-

вън града, от участващите в ателието, в центъра – кръг от угаснала жарава, отгоре – небесен купол, прихлупен от пепел. Запалени огнища, лютив дим от обгарянето на дървото, топлина и красота в движенията на пламъка, чернилка, студ и неподвижност на овъглените тела – съзвучание и преживяване на контрасти – и повод за опознаване, и присъствие в реалност, която може да възбужда въображението, да поражда представи и идеи за игра. Така „на живо“ започна, така се „подгръ“ атмосферата на ателието. И продължи да се запълва със съмнения и преоткривания, с нещо ценно – себевглеждане, извън рутината на всекидневието, съпоставка с други колеги, амбиция и съревнование да се постигне резултат повече от онова, с което всеки е оценил себе си или други са казали за него.

Експерименталният процес премина през няколко етапа, които изискваха и наложиха дисциплина, екипна отговорност и отказ от самолюбиво присъствие. Изключително полезна се оказва срещата и работата с младия хореограф Алесандро Солима. Той пое точно целта на режисурата с тренинга на тялото – движенията, жестовете да съответстват на мисловния процес в даден образ, на степената на емоционалната натовареност, на общата идея в определена ситуация. Освен че успя да раздвижи „схванатите“ в различна степен тела на актьорите, той им показа средства и техника, с която да владеят и контролират движенията си в групова изява, накара ги да се почувстват гъвкави като атоми, които с лекота и без сблъсък се съединяват или разбягват в определени сцени. Усвоеното движенческо познание не беше самоцел, хореографски танц или физически театър. То изцяло се подчини на режисьорската визия на Веселка Кунчева, на представата ѝ за сценични откъси, парчета, съновидения по мотиви от темата Достоевски. Най-важното – тези сцени се съградиха с предложенията на артистите, с личностното им усилие да представят в образ и игра своето усещане и обем познания от света на Достоевски. За някои се оказва достатъчно едно изречение или фраза, за други – монолог или цитати от писма, за трети – само факта, че държат книга.

Останах респектирана от няколко неща: от постоянството на Веселка Кунчева да се доказва като режисьор с избор на „вечни“ и „трудни“ теми и автори, без амбицията да ги преоткрива или интерпретира от избрана гледна точка. Нейният подход е съпоставяне – самовглеждане – между истинското Аз днес и вечните теми за смисъла на живота в творчеството на велики умове и мислители. На пръв поглед режисурата ѝ е дистанцирана от пряка социална ангажираност и позиция, но всъщност тя „опоетизира“ с определена театрална символика едно самокритично и дълбоко, почти изповедно вглеждане в днешния човек, променен и стъписан, в беляза-

Какво споделиха участниците в „лабораторията“, според анкетата, проведена сред тях. Зададените въпроси бяха три на брой и след всеки от тях посочвам част от дадените отговори, за да се избегнат повторенията:

1. Какво открихте за себе си в задачите и работата на тазгодишната „лаборатория“?

– Открих, че, освен работата на актьора върху себе си, е изключително важна и работата на режисьора върху артиста. Много е важно да се изхожда от душевния свят на актьора и малко са хората, които го правят. Но тук беше така. Съумяхме от непознати да се превърнем не само в екип, но и в приятели.

– Открих едно по-различно сценично присъствие – възможността да изразиш мисълта, чрез живота на тялото.

– Открих, че имам нужда от още търсене на израз на собствените си емоции, и че това е театърът, който искам по-често да правя.

– Свободата да изразяваш по различен начин себе си и да се освободиш от всички навици и щампи. Подобряване на английския език при срещата с чужденец.

– По време на „лабораторията“ преминах през различни етапи на вътрешни подредби – емоционални и мисловни. Разбрах,

чия с нови крайности живот. Избраното мото „Срещу себе си“ не е случайно след „Вграждане“, „Сизиф“, „Страх“, „Бягство“, както и след „Дама пика“, а е потвърждение на пътя, по който екипът на Веселка Кунчева е поел да се доказва като творчество само в зоната на истинското и трудно изкуство. И още едно впечатление – начинът на общуване с актьорите и целия екип, ангажиран в ателието. Наричам го интелигентен, вълнуващ, уморителен, но спокоен с уменията на Веселка Кунчева да поставя точни задачи и с търпението да подбужда и да изчаква „раждането“, появата на онзи художествен образ, който да удовлетворява всеки от участниците в процеса.

Акът на сътворяването, на взаимното творческо коректно общуване и натрупване на ново познание по неформален и деспотичен начин, както е редно да бъде в театъра, в „лабораторията“ на Кукления театър в Стара Загора за пореден път доказва своята ползотворност и необходимост.

че имам да извървя път, за да преодолеем факта, че изправена пред предизвикателства, се затварям в себе си.

– Нови приятели.

2. Кой е мотивът на избора ви за участие – авторът, режисурата, сценографията, музиката, тренингът на тялото?

– Работата на целия творчески екип, включително и актьорския екип.

– Мога ли и аз като другите?

– Авторът.

– Всичко.

– Приятелството, авторът, режисурата, музиката, тренингът на тялото.

– Екипът на лабораторията е прекрасен и всеки един от избраните би могъл сам по себе си да бъде повод и вдъхновение, но събрани заедно, те представляват провокация и мотивация, които са изключително ценни.

3. „Лабораторията“ – потребност, задължение, любопитство, риск, самоцел, страх и несигурност, познание (допълни, ако желаеш)?

– От всичко по малко.

– Страх и несигурност, нищета на душата.

– Потребност, любопитство, познание.

– Възможност.

– Комуникация.

– Срещта, излизане от зоната на актьорския комфорт, само-

дисциплина, самоусъвършенстване и самоопознаване.

– Възможността да влезеш в конфликт със собствения „Аз“, да работиш с нови колеги.

– Философско пробуждане. Стоицизъм.

– „Лабораторията“ – отговорност към свободата!

– Хубаво е!

Нека последният израз, завършек на анкетата, да прозвучи силно и искрено и за екипа на Кукления театър в Стара Загора, който не се откажа да работи и да подкрепя търсачите на новото, на различното, на трудното и да рискува с провеждането на „лаборатории-ателиета“ в името на *смисъла* за творческа дейност. ■

„Срещу себе си“
„Against myself“

“A Lab” and What Did I Find In It

Svetla Beneva

In this case, I do not mean anything new. On the contrary! It has become a tradition in the history of the Puppet Theater in Stara Zagora to organize and carry out those laboratories-meetings of the team and some external participants, who would like to take part in a process of investigation, specific “look into” and acquaintance of something new in diverse aspects of the creative activities. The XI edition of the International Art Laboratory Atelier, titled “Against myself” took place in the period between the 25th of September and the 10th of October 2016. This event made an attempt to “foresee” the vast production, comprising the life and the creative works of F.M. Dostoyevsky. And because of the efforts of the bold and widely discussed for its achievements team, with an art director Veselka Kuncheva, Ina Bojidarova as playwright, Marieta Golomehova – stage designer, Hristo Namliiev – composer, Ivaylo Markov – stage lights’ designer and Alessandro Sollima – guest choreographer from Italy. There were 23 performers and no one of them gave up the desire to try something different in the field of the scenic language, being motivated by the knowledge of the human psyche and more precisely “the specifics of the Slavic psyche”, formulated in the following quote-saying by Dostoyevsky “Man is unhappy because he doesn’t know he’s happy; only because of that.” The topic, which was selected for the atelier, disposed of a stage environment, which within the stage design of Marieta Golomehova turned out to be the ashes – an image and a “proverb”, concerning the complete human dedication and burning into the passion, into the addiction, into the attacks of the disease and the madness, into the delirium between the dream and the reality, into the gap between the crime and the punishment, between the life and the death – obtrusive motifs, based on the life and the works of Dostoyevsky.

In the front and the back of the stage there were branches and trucks of trees, collected and charred by the participants in the atelier, left in a determinate place outside of the big city; in the center of the stage there was a ring of extinguished embers; on the top – a celestial dome, shadowed by the ashes. The view included lighted fireplaces, a sharp smoke, coming from the burning of the trees, warmth and beauty, contained in the movements of the flame, black hues, cold air and immobility of the carbonized bodies – all these components taking us to a contemplation and experience of the contrasts, to a chance of knowledge and a presence into the reality, which can stimulate the imagination or create concepts and ideas for play. That is how the environment of the atelier began “in direct” and “with collective enthusiasm”. And respectively, this environment continued to fill with doubts and rediscoveries, and with something even more valuable – the look inside oneself, far beyond from the monotony of the daily life, similar to a juxtaposition with other colleagues, similar to the ambition and the competition to achieve a higher result than the one that I have previously rated for myself or others have ascribed to me.

The experimental process passed through several stages, which required and imposed discipline, team’s responsibility and rejection of a selfish contribution. The meeting and the work with the young choreographer Alessandro Sollima turned out to be very useful. He was in the specific charge of the objective for directing the body training – the movements, the gestures, which were supposed to correspond to the intellectual process in a determinate character, to the grade of the emotional charge, to the common idea in a certain situation. Besides that he was able to make the different, but “stiff” bodies of the actors move, he also managed to show them the tools and the technique, which to use for mastering and con-